

Anna Rancāne (Rēzeknis nūvoda pošvaldeiba)
KORDIRIGENTU TEREZIS I STANISLAVA BROKU ĪGULDEJUMS
LATGALISKUOS KULTURVIDIS VEIDUOŠONĀ DAUGOVPIĻĪ 20. G. S. 60.
GODŪS

Atslāga vuordi: *Tereze Broka, Stanislavs Broks, latgalīšu tautys dzīsmē.*

20. godu symta 60.–70. godu Latgolys kulturvide i juos veiduotuoji vēļ ir moz pieteita i nūvārtāta. Koč itys laiks Latvejā īsazeimōj ar padūmu ideologejis viersvadeibu vysuos sabīdryskuos dzeivis jūmuos, ar rusifikaceju i latgalīšu drukys aizlīgumu, vystok i tūlaik atsarūn cylvāki, kas sovu īspieju rūbežūs ceņšās kūpt latgaliskū identitati i kulturu.

Vīni nu taidim ļaudim ir izcyli kordirigenti Tereze Broka (1925) i Stanislavs Broks (1926–1977). Piec Latvejis Valsts konservatorejis beigšonys 1954. godā obei jaunīši tyka nūsyuteiti dorbā iz Daugovpili. Eisā laikā jim izadeve krīvyskajā piļsātā, kur nabeja nivīna kora, izveidot muzykalūs kolektivus, kuru repertuara pamatā leidz ar obligatom padūmu dzīsmem i klasiku lelā daudzumā beja latgalīšu tautys dzīsmis.

1954. goda rudinī T. Broka izveidoj sīvīšu vokalū ansambli „Daina“ i kūklātuojū ansambli, brauc iz Latvejis PSR Zynuotņū akademēju, lai folklorys ekspediceju materialūs vaicotu vēļ nazynomu latgalīšu dzīšmu. Tautys dzīšmu apdaris komponēja juos dzeivisbīdrs, dirigents i Daugovpiļā Muzykys vydsškōlys direktors Stanislavs Broks, kurs 1956. godā organizej jauktū koru, vāluokū „Daugavu“. Ar naatlaideigu dorbu eisā laikā obei Daugovpiļs kolektivi giust spūžus panuokumus un teik izvierzeiti iz VI Vyspasauļā jaunuotnis i studentu festivala Moskovā 1957. goda vosorā, kur sajam sudobra gūdolgu.

Tuo laika avīzis raksteja: „Vieglāk radīt kori uz Marsa, nekā tai pilsētā... Bet par pārsteigumu visiem, arī dažam labam pašā pilsētas kultūras druvā, atklājās, ka Daugavpili ir koris, kuru bez bažām var sūtīt uz Maskavu reprezentēt Latvijas kora mūzikas kultūru.“ Sekoj spūžuo latgaliskuma parāde, Latgolys kulturys nedeļa Reigā 1958. goda decembrī, kur obei Daugovpiļā kolektivi ir vysu nūtykumu centrā. Juoatzeimej, ka kolektivu sastuovā vairumā beja puornūvoda latvīši, krīvi i poļaki, kuri nazynuoja latgalīšu volūdys, bet cīteigi voicejuos, lai dzīduotu Broku kolektivūs.

1961. godā „Latvian Music“ nūdaļa Mineapolē (ASV) izdūd pyrmū skaņū plati ar latgalīšu tautys dzīšmu īrokstim „Latgalian (Latvian) Folk songs“, kū sastuodeja Mikeļs Bukšs. Skaņū platē itvarts 15 tautys muzykys skaņdorbu nu Daugovpiļā jauktuo kora „Daugova“ (vadeituojs S. Broks) i sīvīšu vokaluo ansambļa „Daina“ (vadeituoja T. Broka) prišknasumu. „Aiz azara bolti bārzi“, „Aiz azara augsti kolni...“, „Siermi zyrgi, jauni puiši...“ „Audzit muni gari lyni“, „Es sovai māmeņai...“ i c. latgalīšu tautys dzīšmu apdaris padūmu okupacejis godūs beja sovdabeiga Daugovpiļā vizitkarte, kas styprynuoja tuo laika ļaužu latvyskū, latgaliskū pošapziņu.